

КЛАСИЧНА ФІЛОЛОГІЯ

УДК 811.14'373

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДЕМІНУТИВІВ У ГРИГОРІЯ ТУРСЬКОГО

Роман Домбровський, Надія Ревак

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000;
e-mail: klassyka@ukr.net*

Демінутиви у Григорія Турського мають різну предметну співвідносність, і їх можна поділити на такі лексико-семантичні групи: назви осіб, назви тварин, назви частин тіла, назви житла, назви посуду, меблів та інших предметів домашнього вжитку, назви одягу, прикрас, назви рослин і насаджень, назви дворових будівель, назви культових будівель і деякі інші. Серед цієї лексики немає слів з абстрактним значенням, що свідчить не так про народність мови Григорія Турського, як про її простоту і безпосередність.

Демінутиви у Григорія Турського, незважаючи на їхню чисельність, не мають яскравого стилістичного забарвлення. Багато з них, позбавлені експресивно-емоційних відтінків, десемантизувалися, втратили значення об'єктивної зменшеності, і виступають лише як синоніми непохідних слів. Це – власне вже не демінутиви, і їхня приналежність до визначеного класу слів визначається лише наявністю певних словотвірних зв'язків.

Ключові слова: Григорій Турський, словникова одиниця, частотність, продуктивність, демінутив, демінутивний суфікс, міноративність, стилістичне забарвлення, дериват, сема, неологізм, лексико-семантичні групи, книжна латина, народна латина.

Частотність демінутивів у Григорія Турського (131 словникова одиниця) доволі висока і поступається лише таким письменникам, як Цицерон (318), Плавт (259), Апулей (210), Ієронім (138) та небагатьом іншим. За кількістю всіх уживаних демінутивів (понад 1100) Григорій Турський стоїть вище названих авторів, і з ним може зрівнятися хіба що Плавт, чії комедії доволі повно відображають розмовну мову його часу.

Посилаючись на загальноприйняту і, безумовно, правильну точку зору, що демінутиви властиві розмовній мові [5, с. 100; 6, с. 136; 3, с.60; 4, с. 86; 19, с. 35; 17, с. 544-545 та ін.], можна було б зарахувати і твори Григорія Турського до зразків такого роду. Подібну думку висловив дослідник мови Григорія Турського, відомий французький вчений М. Бонне [8, с. 742], який писав, що латина меровінгських текстів (у цьому випадку Григорія Турського) відображає розмовну мову галло-романського населення. Не заперечуючи значного впливу розмовної мови на мову творів Григорія Турського, відзначаючи в нього багато живих сцен, написаних із використанням слів і виразів, звичних для народного слуху, ми бачимо в його

творах зразок книжної латини Меровінгської епохи. Обґрунтовано заперечуючи М. Бонне, Д. Норберг писав, що мова творів Григорія Турського значно відрізняється від мови, якою він розмовляв з людьми свого кола [15, с. 17], а ми додамо також – від мови його офіційних (усних) виступів і від мови народу. Тому й демінутиви у нього не є настільки виразні, як, наприклад, у комедіях Плавта чи інших творах, які свідомо відтворювали народно-розмовну мову.

У час Григорія Турського латина значно занепала. Переривається спадкоємність між латиною класичної чи навіть післякласичної епохи й латиною Меровінгів. Однак ніхто не наважувався писати народною мовою, тим паче, Григорій Турський, який отримав добру на той час освіту і був безумовно видатною особистістю. Яскраву характеристику мови творів Григорія Турського знаходимо в Е. Ауербаха: “Слід колишнього примушення міститься в його честолюбивому бажанні писати літературною латиною; народна мова ще не придатна для цілей літератури, вона, як видно, не задовольняє навіть найскромніші вимоги, які ставляться до виразності мови. Але вона вже присутня тут всюди, як усна мова, як мова, яка схоплює реальність повсякденного життя, – такою вона дає про себе знати у Григорія Турського” [1, с. 110].

Найпродуктивнішими демінутивними суфіксами у Григорія Турського, як і в письменників попередніх епох, залишаються суфікси *-ulu* (47 словникових одиниць) і *-culu* (27), що, відповідно, становить 36 % і 21 % від загальної кількості демінутивів. Наступними за частотністю є суфікси *-ellu* (19) і *-illu* (14) – відповідно 14 % і 11 %. Якщо порівняти наведені дані з такими ж показниками у Плавта (*-ulu* – 30 %, *-culu* – 29 %, *-ellu* – 9 %, *-illu* – 12 %) і в Цицерона (*-ulu* – 31 %, *-culu* – 31 %, *-ellu* – 10 %, *-illu* – 6 %), то можна констатувати деяке зростання продуктивності суфіксів *-ellu*, *-illu*. А це підтверджує думку вчених, що через стирання демінутивності суфікси *-ulu* і *-culu* поступалися місцем фонетично виразнішим суфіксам *-ellu* і *-illu* [2, с. 58; 4, с. 88; 12, с. 19; 18, с. 100 та ін.]. Знаходимо ми у Григорія Турського і нарощені суфікси *-ellulu*, *-illulu* і *-ullulu* (по декілька словникових одиниць), що свідчить про пошуки автором виразніших засобів для вираження демінутивності, коли звичайні демінутивні суфікси видаються йому десемантизованими або такими, які недостатньо повно виражають міноративність і експресивно-емоційні відтінки.

Демінутиви у Григорія Турського мають різну предметну співвідносність, їх можна поділити на такі лексико-семантичні групи: назви осіб – *avunculus*, *infantulus*, *iuvenulus*, *orphanula*, *puerulus*, *subregulus*, *latrunculus*, *masculus*, *muliercula*, *vernaculus*, *filiolus*, *puellula*; назви тварин – *asellus*, *bucula*, *catulus*, *vitulus*; назви частин тіла – *articulus*, *corpusculum*, *geniculum*, *musculus*, *ossiculum*, *ossulum*, *mamilla*, *maxilla*; назви житла – *casula*, *hospitioium*, *teguiolium*, *villa*, *villula*; назви посуду, меблів та інших предметів домашнього вжитку – *capsula*, *ampulla*, *vasculum*, *arcellula*, *cupella*, *cultellus*, *funiculus*, *patenula*, *lectulus*, *sellula*, *flagellum*, *sacculus*; назви одягу, прикрас – *pallula*, *pallioium*, *murenula*, *anulus*, *armilla*; назви дворових будівель – *cancelli*, *cellarioium*, *ostioium*; назви культових будівель – *arula*, *cellula*, *oratorioium*; назви рослин і насаджень – *arbuscula*, *mussula*, *herbula*, *hortulus*, *viridarioium*, *hortellus* і деякі інші. Серед цієї лексики немає слів із абстрактним значенням, що свідчить не так про народність мови Григорія Турського, як про її простоту і безпосередність.

Демінутиви у Григорія Турського не мають яскравого стилістичного забарвлення. Багато з них, позбавлені експресивно-емоційних відтінків, десемантизувалися, втратили значення об'єктивної зменшеності і виступають лише як синоніми непохідних слів. Це такі

слова, як *ancilla* (Н. Ф. 160, 8; Mirac. 628, 30)¹, *bacellum* (Mirac. 624, 2), *cereolus* (Mirac. 604, 36), *corpusiculum* (Н. Ф. 54, 9; Mirac. 591, 24), *flagellum* (Н. Ф. 263, 14; Mirac. 743, 2), *funiculus* (Н. Ф. 220, 24; Mirac. 771, 18), *filiolus* (Mirac. 750, 3; Andr. 832, 18), *geniculum* (Н. Ф. 101, 16; Mirac. 546, 37), *indiculum* (Н. Ф. 341, 7; Mirac. 589, 14), *iuvenulus* (Mirac. 739, 9), *lectulus* (Н. Ф. 290, 3; Andr. 844, 1), *masculus* (Н. Ф. 338, 21; stell. 864, 4), *mussula* (Mirac. 775, 3), *puella* (Н. Ф. 90, 20; Mirac. 622, 29), *puscula* (Н. Ф. 226, 12) та ін.

Проаналізуємо декілька найцікавіших в структурно-семантичному і стилістичному відношенні дериватів цієї групи. *Masculus* – синонім непохідного *mas*. У Григорія Турського це слово з'являється в цитаті зі Старого Заповіту і має специфічне християнське забарвлення (Н. Ф. 338, 21). Християнського забарвлення набуває також демінутив *filiolus*, експресивніший, порівняно з непохідним *filius*, отож його вживають пастирі у строгих повчальних зверненнях до народу (Mirac. 750, 3). Цілком звичним було вживання поменшувального від *corpus corpusculum* для позначення людського тіла (Н. Ф. 54, 9), передусім, коли йшлося про неглинні останки святого (Mirac. 591, 25). *Iuvenulus* (Mirac. 739, 9) – один із найцікавіших демінутивів у Григорія Турського. Зафіксований тільки в нього т. зв., *ἄπαξ* εἰρήμενον, він утворений неправильно і його не можна пояснити численними правилами дистрибуції демінутивних суфіксів і їхніх відхилень, які наводять у найавторитетніших дослідженнях [16, с. 596; 10, с. 164; 7, с. 1–10]. Як паралель до нього можна навести утворений за такою ж словотвірною моделлю демінутив *pisculus* у граматики IV ст. Харісія [11, т. I, с. 94], також *ἄπαξ* εἰρήμενον. Однак він, незважаючи на хронологічну допустимість, не може бути аналогом розглянутого демінутива. Важко уявити, щоб єпископ з Тура, який рано покинув заняття науками й більше цікавився єпархіальними справами і спасінням душ парафіян, які загрузли в кривавих чварах, вивчав язичеського граматики. Отже, треба припустити можливість утворення демінутивів від рівноскладових іменників III відміни за допомогою суфікса –ulu, хоча продуктивність цієї моделі була мізерна, а її реалізація в кожному окремому випадку залежала від певних умов і від свідомої позиції автора.

Наступну групу становлять демінутиви зі значенням об'єктивної зменшеності. Це – *anulus* (Mirac. 543, 3), *arbuscula* (Mirac. 653, 2), *arula* (Mirac. 793, 17), *bucula* (Н. Ф. 271, 17), *candebula* (Mirac. 644, 19), *casula* (Н. Ф. 52, 9), *cupella* (Н. Ф. 349, 4), *fluviolus* (Н. Ф. 129, 14; Mirac. 588, 2), *foliolum* (Н. Ф. 427, 18), *fossula* (Mirac. 503, 25), *hortulus* (Mirac. 809, 26), *murenula* (Mirac. 769, 14), *ostiolum* (stell. 859, 6), *patenula* (Mirac. 761, 22), *vasculum* (Н. Ф. 219, 7; Mirac. 621, 14) тощо. **За своїми розмірами чи іншими параметрами вони позначають менші предмети, ніж їхні вихідні слова.** Деякі з них володіють також емоційно-експресивним значенням, але в певних контекстуальних умовах воно не надто виражене, отож не є релевантним під час характеристики цієї групи демінутивів.

Серед утворень Григорія Турського велику групу становлять лексикалізовані демінутиви. Вони відображають різні ступені лексикалізації залежно від того, наскільки семантично віддалилися від своїх корелятивних основ, а іноді навіть, повністю деетимологізувавшись, перетворюються в терміни. До цієї групи належать такі демінутиви: *ampullula* (Н. Ф. 361, 25; Mirac. 754, 3), *armilla* (Н. Ф. 105, 5), *articulus* (Н. Ф. 148, 4), *ascella* (Н. Ф. 82, 20; Mirac. 633, 32), *calculus* (Н. Ф. 180, 10), *cancellus* (Н. Ф. 255, 7; Mirac. 550, 23); *capitellum* (Н. Ф. 362,

¹ Тут і далі цитовано за виданням В. Арндта і Бр. Круша [13]. Після умовного скорочення твору першою цифрою зазначена сторінка, другою – рядок. Відзначені тільки деякі місця цитованих слів.

10; Mirac. 751, 6), *capitulum* (Mirac. 794, 11; psalt. 877, 27), *castellum* (H. F. 375, 11; Mirac. 597, 15), *cellula* (H. F. 44, 4; Mirac. 504, 24; Iul. 880, 23), *circulus* (H. F. 147, 5; Mirac. 813, 8), *codicillus* (H. F. 76, 16), *matricula* (Mirac. 580, 6), *modulus* (Mirac. 715, 27), *musculus* (Mirac. 635, 9), *rubeola* (stell. 870, 14), *staticulum* (H. F. 36, 16), *sigillum* (H. F. 332, 6; Mirac. 502, 30), *stilla* (Mirac. 490, 20), *vexillum* (H. F. 256, 18; Mirac. 528, 24) тощо. Незважаючи на спеціалізацію значення, деякі з них можуть функціонувати і як власне демінутиви, позначаючи предмети малих розмірів.

До останньої групи ми віднесемо демінутиви, у смисловій структурі яких переважає сема оцінки. Сема міноративності в них, зазвичай, ледь виражена. Це такі демінутиви, як *muliercula* (H. F. 267, 16), *munusculum* (Mirac. 556, 32), *navicella* (Mirac. 656, 26), *opusculum* (H. F. 286, 18), *orphanula* (H. F. 428, 12), *pecuniola* (Mirac. 556, 20), *plebecula* (Mirac. 490, 9; Iul. 879, 24) тощо. Відзначимо важливу роль контексту для привнесення такого значення цим деривативам. Адже в інших мовних ситуаціях співвідношення між сематами міноративності та емоційності, які складають категоріальне значення демінутивів, може виражатися в інших пропорціях. Розглянемо деякі з них. Співчуття автора до жінки передається демінутивом *muliercula*, який підсилено епітетом *infirma* (H. F. 267, 16). Об'єктивна зменшеність супроводжується більш чи менш вираженим позитивним емоційним відношенням у словах *munusculum* (Mirac. 556, 32) і *pecuniola* (Mirac. 556, 2). Тронічне відношення до простолюдинства передає автор демінутивом *plebecula* (Mirac. 490, 9; Iul. 879, 24), у вихідному кореляті якого вже закладено відтінок зневажливості. У словотвірній структурі демінутивів *navicella* (Mirac. 650, 26), *orphanula* (H. F. 428, 12) на перший план висувається гіпокористичність, значно пригнічуючи сему зменшеності. Проте таких демінутивів небагато. І навіть там, де вони з'являються, жанрові особливості творів Григорія Турського не надають їм тієї виразності і жвавості, які властиві “літературним” творам. Вони виникають неначе випадково, ще більше підкреслюючи плутанину його мови.

У мовному узусі Григорія Турського трапляються демінутиви, які до нього не засвідчені. Це – *candebula*, *casubla*, *fenestellula*, *fluviolus*, *portellus*, *iuvenculus*, *mussula*, *oratoriolum*, *orphanula*, *ossulum*, *patenula*, *pecuniola*, *puricellus*, *rubeola*, *villulus*, *viridariolum*. За типами суфіксів, які їх утворюють, вони не відрізняються від інших демінутивів. Як і раніше, найпродуктивнішим є суфікс *-ulu*; його частка становить половину всіх дериватів. Серед інших суфіксів відзначимо *-iolu*, який зберігав стабільну продуктивність і навіть дещо активізувався в пізній латині (становить четверту частину всіх неологізмів у Григорія Турського, утворених зменшувальними суфіксами). У семантико-стилістичному аспекті здебільшого перелічені деривати також нічим не примітні. І все ж вони заслуговують значної уваги. Вже сам факт їхнього існування свідчить про те, що навіть в епоху занепаду словотвірної можливості латинської мови були чималими.

Цікавою є спроба за допомогою цих неологізмів визначити співвідношення між “книжною” і “народною” латиною у Григорія Турського. Для цього ми дослідили їхню подальшу долю за словником середньовічної латини Дю Канжа [9] і за етимологічним словником романських мов В. Мейєра-Любке [14]. З шістнадцяти неологізмів у Григорія Турського, утворених зменшувальними суфіксами, в Дю Канжа засвідчено сім слів, які існували в середньовічній книжній латині. Це – *casubla*, *hortellus*, *mussula*, *oratoriolum*, *petenula*, *pecuniola*, *rubeola*. У В. Мейєра-Любке з наведеного списку є тільки два слова, які існували в народній латині та згодом перейшли в романські мови, – *casubla* і *rubeolus*. До того ж, *rubeolus* подано у В. Мейєра-Любке з астеріском і пояснено як прикметник; у Григорія Турського – це кон-

вертований у іменник через еліпсис прикметник, який означає “небесне світило”, дослівно “червона зоря”. Отже, залишається лише слово *casubla*, яке має значення “одежа монахів”. Зауважмо, що воно засвідчене й у Дю Канжа і властиве обом функціонально-стилістичним варіантам латинської мови.

Отримані дані не можна надто узагальнювати і стверджувати про книжний характер лексики Григорія Турського. У нього є багато слів, властивих народній мові, які простежуються і серед демінутивів. Однак те, що Григорій Турський не відмежовувався від книжної мови, є очевидним.

Привертає увагу факт майже цілковитої відсутності зменшувальних прикметників у Григорія Турського. На 131 словникову одиницю припадає тільки три прикметники, що становить трохи більше, ніж два відсотки. Це – *parvulus*, *pauculus*, *pauperculus*. Генетично і семантично вони споріднені, об’єднані семою малості, нестачі чого-небудь і слугуючи інтенсифікатором значення іменників, до яких вони належать.

Найбільш вживаним демінутивним прикметником у всі часи існування латинської мови був *parvulus*. Залежно від контексту, він виражав певний ступінь посилення якості в поєднанні з різними емоційно-експресивними відтінками. Іноді він відіграв роль першого чи другого компонента роздільно-оформлених демінутивів, слугуючи означенням при тих демінутивах, які частково або цілковито десемантизувалися, або просто демінутивах, посилюючи їх і в такий спосіб замінюючи синтетичні утворення другого чи навіть третього ступеня. Часто в такій функції *parvulus* вжито у **пізніх авторів**. У **Григорія Турського**, наприклад, *ampulla parvula* (Mirac. 722, 12), *hastula parvula* (Mirac. 722, 12), *annulus parvulus* (Mirac. 543, 4), *fenestella parvula* (Mirac. 504, 5), *fluviolus parvulus* (Mirac. 588, 2), *puella parvula* (Mirac. 596, 21), *puerulus parvulus* (Mirac. 522, 25) тощо. Цікаво, що такі словосполучення трапляються в “Книзі чудес” і відсутні в “Історії франків”, що пояснюють більшою емоційною насиченістю першого твору.

До демінутивних прислівників належать *clanculo* і *paululum*. Вони не становлять особливого інтересу ні в структурно-семантичному, ні в стилістичному плані. Зафіксовані у всі періоди існування латинської мови, вони є лише експресивними еквівалентами корелятивних непохідних *clam* і *paulum*.

Процес послаблення демінутивної якості у зменшувальних суфіксів, який намітився вже в класичній латині, і зв’язана з ним десемантизація демінутивних утворень передусім активізувалася в пізній латині. Збіднення літератури і загальний занепад культури мови не могли вже воскресити їх до життя. Не було творів, у яких вони би заблищали широкою палітрою барв складної гами відчуттів від любовного й пестливого до ненависного і зневажливого. Не є винятком щодо цього і Григорій Турський, багато демінутивів якого емоційно незабарвлені або слабо забарвлені й навіть позбавлені об’єктивної зменшеності. Власне це вже не демінутиви, їхня приналежність до цього класу визначається лише наявністю певних словотвірних зв’язків.

- Умовні скорочення творів Григорія Турського
- Andr. – Liber de miraculis beati Andreae apostoli
- H. F. – Historia Francorum
- Iul. – Passio sancti Iuliani martyris
- Mirac. – Libri octo Miraculorum
- psalt. – In psalterii tractatum commentarius
- stell. – De cursu stellarum ratio

1. Ауэрбах Э. Мимесис / Э. Ауэрбах ; [пер. с нем.]. – М. : Прогресс, 1976. – 555 с. 2. Бурсье Э. Основы романского языкознания / Э. Бурсье ; [пер. с 4-го фр. изд. Т. В. и Е. В. Вентцель]. – М. : Изд-во иностр. лит., 1952. – VIII, 668 с. 3. Гурычева М. С. Народная латынь / М. С. Гурычева. – М. : Изд-во лит. на иностр. яз., 1959. – 189 с. 4. Дынников А. Н. Народная латынь / А. Н. Дынников, М. Г. Лопатина. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1975. – 313 с. 5. Сергиевский М. В. Введение в романское языкознание / М. В. Сергиевский. – М. : Изд-во лит. на иностр. яз., 1952. – 280 с. 6. Тронский И. М. Очерки по истории латинского языка / И. М. Тронский. – М. – Л. : Изд-во АН СССР, 1953. – 271 с. 7. Blomgren Åke L. Le développement des proparoxytons latins en –ulus, a, um dans les langues romanes / L. Blomgren Åke. – Upsal, 1913. – 110 p. 8. Bonnet M. Le latin de Grégoire de Tours / M. Bonnet. – Paris : Hachette, 1890. – 787 p. 9. Du Cange. Glossarium mediae et infimae latinitatis / Du Cange. – Niort : L. Favre, 1883–1887. – Т. I–X. 10. Cooper F. T. Word formation in the Roman sermo plebeius / F. T. Cooper. – New York, 1895. – XLVII, 331 p. 11. Grammatici Latini / ed. H. Keil. – Lipsiae : Teubner, 1857–1880. – V. I–VII. 12. Grandgent C. H. An introduction to Vulgar Latin / C. H. Grandgent. – London: D. C. Heats and Company, 1908. – XVII, 219 p. 13. Gregorii Turonensis Opera / ed. W. Arndt et Br. Krusch. – Hannoverae : Impensis Biliopoli Hahniani, 1885. – VIII, 965 p. // Monumenta Germaniae Historica. Scriptorum Rerum Merovingicarum. – Т. I. 14. Meyer – Lübke W. Romanisches etymologisches Wörterbuch / W. Meyer-Lübke. – Heidelberg: Winter, 1911. – XXII, 1092 S. 15. Norberg D. Syntaktische Forschungen auf dem Gebiete des Spätlateins und des frühen Mittelalters / D. Norberg. – Uppsala : A. B. Lundequist, 1943. – 283 p. 16. Paucker C. Die Deminutive mit dem Suffix –c-ulus, a, um / C. Paucker // Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien. – 1876. – Jg. 27. – S. 595–614. 17. Svennung J. Untersuchungen zu Palladius und zur lateinischen Fach- und Volkssprache / J. Svennung. – Uppsala : Almqvist et Wiksell, 1935. – XXXV, 698 S. 18. Väänänen V. Le latin vulgaire des inscriptions pompéiennes / Veikko Väänänen. – [nouv. éd. rev. et aug.]. – Berlin : Akademie – Verlag, 1959. – 146 p. 19. Zauner A. Romanische Sprachwissenschaft / A. Zauner. – Leipzig: Göschen, 1900. – 167 S.

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ И СТИЛИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ДЕМИНУТИВОВ У ГРИГОРИЯ ТУРСКОГО

Роман Домбровский, Надежда Ревак

Львовский национальный университет имени Ивана Франко,

ул. Университетская, 1, Львов, Украина, 79000;

e-mail: klassyka@ukr.net

Деминутивы у Григория Турского имеют различную предметную соотносимость и могут быть разделены на следующие лексико-семантические группы: названия лиц, названия животных, названия частей тела, названия жилья, названия домашней утвари, мебели и других предметов домашнего обихода, названия одежды, украшений, названия растительности и насаждений, названия дворовых построек, названия культовых построек и некоторые другие. Среди этой лексики не значатся слова с абстрактным значением, что свидетельствует не так о народности языка Григория Турского, как о его простоте и безыскусственности. Деминутивы у Григория Турского, несмотря на их количество, не имеют яркой стилистической окраски. Многие из них, лишенные экспрессивно-эмоциональных оттенков, десеман-

тизировались, потеряли значение объективной уменьшительности и выступают лишь как синонимы производных слов. Это собственно уже не деминутивы, и их принадлежность к этому классу определяется лишь наличием определенных словообразовательных связей.

Ключевые слова: Григорий Турский, словарная единица, частотность, продуктивность, деминутив, деминутивный суффикс, миноративность, стилистическая окраска, дериват, сема, неологизм, лексико-семантические группы, книжная латынь, народная латынь.

STRUCTURAL-SEMANTIC AND STYLISTIC PECULIARITIES OF DIMINUTIVES IN THE WORKS OF HRYHORIIY TURSKYI

Roman Dombrovskiy, Nadiya Revak

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska St., Lviv, 79000, Ukraine
e-mail: klassyka@ukr.net*

Endowed by diverse subject references the diminutives introduced by Turskyi seem to naturally fall under the following lexico-semantic groups: those denoting individuals, animals, parts of the body, names of dwelling, names of kitchen utensils, furniture and other names denoting household articles, names of clothes, decorations, names of plants, homestead and ritual buildings as well as some other groupings. It is obvious that there are no words denoting abstract notions among these coinages which speaks of the simplicity and immediacy of Turskyi's language rather than its people's roots. Despite their abundance in the text the diminutives studied are largely devoid of a vivid stylistic colouring or even expressive- emotional shades of meaning. A number of diminutives have lost the meaning of referential diminution and carry on as synonyms to underived words remaining within the formal class due to the respective derivational bonds.

Keywords: Hryhoriiy Turskyi, lexical unit (lexeme), efficiency, frequency, diminutive, diminutive suffix, minoritativity, colouring, derivative, seme, neologism, lexico-semantic groups, bookish Latin, vulgar Latin.